

ANOTACE

Název disertační práce: Sekulární trendy tělesné zdatnosti u dětí školního věku z libereckého regionu

Hlavním cílem projektu je stanovit a analyzovat sekulární trendy tělesného rozvoje a motorické výkonnosti za období 1966 až 2010 u chlapců a dívek ve věku 11-15 let z libereckého regionu. Reprezentativní výběrové soubory tvořilo 783 chlapců a 556 dívek pubescentního věku. Probandi absolvovali empirické šetření, které obsahovalo: a) sedm motorických testů - běh na 50 m, běh na 300 m nebo 500 m (dle věku), skok daleký z místa, hod 2kg míčem, shyby opakovaně, sedy lehy opakovaně, vytrvalostní člunkový běh; b) měření tří základních somatických charakteristik: tělesné výšky, tělesné hmotnosti a podkožního tuku. Na základě výsledků studie byla u pubescentních dětí ve sledovaném období zjištěna nezměněná výkonnost v rychlostních schopnostech a ve vytrvalostně-silové schopnosti břišního svalstva a bedrokyčlostehenních flexorů. Indikátory krátkodobé vytrvalostní schopnosti vykazovaly negativní sekulární trendy u obou pohlaví ve věku 11–15 let. Výsledky skoku dalekého z místa, indikátoru explozivně silových schopností dolních končetin, vykazovaly negativní sekulární trendy u 11-12letých chlapců a u děvčat všech věkových kategorií. Pozitivní sekulární trend byl zjištěn v explozivně silových schopnostech horních končetin u 11-14letých chlapců a u 11letých dívek. V dynamické silové schopnosti horních končetin byla prokázána významnost rozdílu hodnot prokazující negativní sekulární trend za sledované období pouze u 15letých dívek. Dlouhodobé trendy základních somatických charakteristik (tělesné výšky, tělesné hmotnosti) vykazovaly pozitivní vývojové trendy u všech věkových kategorií chlapců i dívek. V rámci realizovaného šetření zaměřeného na sekulární trendy tělesné zdatnosti jsme zjistili negativní závěry týkající se zejména dlouhodobě klesající úrovně vytrvalostních schopností. To je negativní skutečností ze zdravotního hlediska, protože pokles souvisí s možným zvýšením výskytu rizikových faktorů civilizačních onemocnění v dětském i pozdějším věku.

Klíčová slova: pohybové schopnosti, pubescence, sekulární trendy, somatické parametry, tělesná zdatnost.

ANNOTATION

The title of the dissertation thesis: Secular trends in physical fitness of school children in the Liberec region

The main aim of the project is to identify and analyse secular trends in a physical development and motoric performance for the period 1966 to 2010 for boys and girls at age 11-15 in Liberec region. Representative samples were created by 783 boys and 556 girls in pubescent age. Probandes were attending the empirical research that contained: a) seven motoric tests – 50 m run, 300 m run or 500 m run (according to the age), standing broad jump, throwing the 2kg ball, pull-up repeatedly, sit-ups repeatedly, endurance shuttle run; b) measurements of three basic somatic characteristics: measuring height, body weight and subcutaneous fat. Was proved, according to the results of the research an unchanged performance in speed abilities and also in dynamic endurance strength abilities of abdominal muscles and iliopsoas flexors in the pubescent children. Indicators of short-term endurance abilities show negative secular trends in both genders at age 11-15. The results of the standing broad jump, indicator of explosive strength abilities of lower limbs, showed negative secular trends in 11-12 year boys and girls of all age categories. Positive secular trend was seen in explosive strength abilities of upper limbs in 11-14 year boys and 11 year girls. In dynamic strength abilities of upper limbs there was proved an importance of the difference value of proving a negative secular trend of the research period only in 15year girls. Long-term trends of the basic somatic characteristic (corporal height and corporal weight), showed positive trends in all age categories of boys and girls. Within realized research into secular trends in physical fitness, we found negative conclusions regarding especially the persistently declining levels of endurance abilities. This is a negative fact from the health point of view, because the decrease is related to a possible increase in the incidence of risk factors in lifestyle diseases in a child and later in the life.

Key words: secular trends, physical fitness, pubescent, somatic characteristics, motor abilities.